

MASARYKOVA UNIVERZITA BRNO
FAKULTA SPORTOVNÍCH STUDIÍ

SEMINÁRNÍ PRÁCE

do předmětu

Verbální a nonverbální sebeobrana

Téma:

Kazuistika - rozbor skutečné sebeobranné situace

Jana Juranová

SEBS 3.roč

Brno, 2009

Úvod

Skutečný případ jsem převzala z knížky Vražedná touha napsaná tiskovým mluvčím západočeské správy Policie ČR Jiřím Soukupem. Ve své publikaci čerpá ze zkušeností z policejní služby.

K rozboru sebeobránné situace jsem si zvolila případ s názvem: Měla zemřít pod ledem.

Popis sebeobránné situace

„Do konce onoho roku chyběly jen dva dny a na malém policejním oddělení vládl v tom čase klid. Toho odpoledne se všechno rázem změnilo... Začalo to zazvoněním telefonu na stole dozorčího. Volal nějaký muž z vedlejší obce s tím, že k nim do domu přišla mladá dívka, celá mokrá, šaty na ní namrzaly a prý, že se ji někdo pokusil připravit o život, když ji hodil dírou v ledu do zdejšího rybníka. Ač se informace podobala spíš situaci přinejmenším velmi přibarvené, policejní hlídka se po upřesnění jména a adresy oznamovatele vydala na místo.

V domě Babičkových se zatím čtrnáctiletá Mirka Pračíková dostala z nejhoršího, čemuž pomohlo několik šálků vařícího čaje a příjemné teplo v místnosti. Prádlo jí už uschlo, a tak po krátkém rozhovoru v domě oznamovatele policisté rozhodli, že s ohledem na závažnost případu je nutné přivolat kolegy z kriminálky. Výjezdová skupina dorazila na místo za necelou půlhodinku a kapitán Taraba se po krátkém orientačním výslechu dívky vydal i s kolegy na údajné místo činu. Z výpovědi poškozené bylo patrné, že byla k rybníku vylákána, poté znásilněna, načež měla skončit pod zamrzlou hladinou. To zatím Tarabovi stačilo, s podrobným výslechem chtěl začít později, až bude zajištěno místo činu. Když kriminalisté dorazili k rybníku, nebylo těžké nalézt otvor v ledu, kterým měl pachatel dostat bezvládné tělo dívky do vody. Zjištěné stopy přímo kolem otvoru v ledu nasvědčovaly tomu, že si dívka nic nevymýšlí. O několik metrů dál našli pátrači ve sněhu místo, které nahrávalo možnosti, že mezi poškozenou a pachatelem právě tady došlo k zápasu. Kapitán Taraba nechal své kolegy dokončit ohledání a sám se vydal znovu do domu Babičkových, kde chtěl podrobněji vyslechnout poškozenou.

„Byla jsem bruslit na rybníku za vsí. Najednou se na břehu objevil chlapík, kterého tak trochu znám od vidění. Myslím, že je z některé z vedlejších vsí. Dal se se

mnou do řeči. Po chvíli se na mě vrhl, začal mne svlékat. Chtěla jsem volat o pomoc, ale začal mě škrtit. Nemohla jsem se mu ubránit, nakonec dosáhl svého... Když mě pustil ze sevření, řekla jsem mu, že mně ještě není patnáct let a že se tak dopustil trestného činu. Když jsem ještě dodala, že to na něho povím, byl najednou jako smyslů zbavený. Znovu se na mne vrhl a začal mě škrtit. Ztratila jsem vědomí a probrala jsem se až v té ledové vodě. Nevím, jak jsem to dokázala, ale dostala jsem se až k tomu otvoru v ledu, vylezla ven a došla do nejbližší vsi, kde jsem lidi v jednom z domků požádala o pomoc,” vysvětlovala plačíc Pračíková. Ohledáním místa činu a jeho okolí se trvání dívky potvrdilo a nyní bylo na kriminalistech z Tabarova týmu, aby pachatele činu brzy dopadli. Vodítkem jim mohla být skutečnost, že mladá dívka muže údajně od vidění znala a podle jejích slov musel být z blízkého okolí. Tabara požádal o posílení svého týmu, aby prověrky vytypovaných osb v okolních obcích mohly okamžitě začít.

Policejní pátrači se nejprve zaměřili na osoby, které se v minulosti dopustily násilné trestné činnosti. V kriminalistických evidencích jich bylo několik desítek. Jedna patra pátračů ihned prověřovala jejich alibi a konfrontovala je s poškozenou, která tvrdila, že by násilníka docela jistě poznala. První dva dny vyplněné prověrkami recidivistů nepřinesly do případu nic mimořádného a vyšetřování se kupředu nepohnulo ani o kousek. Podle získaného popisu násilníka se další parta kriminalistů zaobírala také osobami, které v minulosti trestány nebyly, ovšem odpovídaly popisu pračíkové, který byl – jak se později ukázalo – velmi přesný. Mezi nimi se sešlo hned několik zajímavých mládenců, ale jistý Emil Kaldánek se popisu podobal nejvíc. Navíc ho poškozená zcela jednoznačně označila za pachatele brutálního činu. V tomto stavu vyšetřování připravil kapitán Tabara jeho výsledky.

„Nevěděl jsem, že jí není patnáct. Znal jsem ji od vidění, a když jsem s ní toho dne navázal hovor, netušil jsem, že by měla něco proti intimnějším záležitostem. Ukázalo se, že jsem se mýlil, a když mi řekla, že jí ještě není patnáct a že to na mne řekne, dostal jsem strach. Okamžitě mě napadlo, že se jí musím zbavit. Chytil jsem jí pod krkem, a když ztratila vědomí, hodil jsem jí do té díry v ledu,” přiznával mladík, který se málem stal vrahem. Na své výpovědi nic nezměnil ani před státním zástupcem a byl obviněn z trestných činů pokusu vraždy a znásilnění. Soud jej za jeho čin odsoudil k mnohaletému trestu odnětí svobody...” (Soukup, 2003)

Rozbor sebeobranné situace na základě obecným poznatků z teorie komunikace

mluvčí / posluchač – obviněný muž – navázal rozhovor s dívkou bruslící na rybníku

komunikát – oslovení dívky s cílem možného navázání intimnějších záležitostí, v textu není patrné, jak a o čem spolu hovořili

posluchač / mluvčí – napadená dívka

komunikační kanál – osobní: přímá komunikace tváří v tvář

kontext komunikace (souvislosti, ve kterých komunikace probíhala):

- ✓ fyzický – komunikace se odehrála na rybníku za vesnicí
- ✓ sociálně-psychologický – účastníci komunikace se vzájemně znali od vidění

Kontext komunikace

Po vzájemné komunikaci mezi dívkou a násilníkem došlo k fyzické agresi ze strany útočníka, kdy chtěl s dívkou navázat intimnější vztah. Dívka chtěla volat o pomoc, ale muž ji začal škrtit. V době napadení se nikdo jiný nevyskytoval u rybníka, a tak byla velmi malá pravděpodobnost všimnutí si incidentu kolemjdoucím. Poté co útočník znásilnil dívku, došlo ke komunikaci ve stresu u dívky směrem k útočníkovi. Vyvinula na útočníka psychický nátlak, kdy agresora obvinila z trestného činu. Násilník zpanikařil, znovu začal dívku škrtit, když upadla do bezvědomí, hodil ji do vysekaného otvoru v ledu na rybníku.

Rozbor sebeobranné situace s ohledem na použité výrazové prostředky

Verbální prostředky komunikace – útočník navázal hovor s napadenou dívkou, kterou znal od vidění. Z popisu situace není patrné, zda útočník či dívka použili při komunikaci nějaké vulgarismy.

Neverbální prostředky komunikace – při hovoru navázali oční kontakt, neboť rozhovor byl veden tváří v tvář. Z popisu situace nevíme jakým tónem hlasu mluvil útočník a jaké zaujal držení těla.

Mimika – při druhé komunikaci došlo u útočníka k nevědomému použití mimiky (změna výrazu v obličeji), kdy dívka z jeho mimiky poznala, že se agresor pomátl

Diskuze

Jako nejdůležitější okamžik dané situace, kdy by zcela jistě nedošlo k napadení dívky ze strany útočníka, se jeví skutečnost, že dívka šla bruslit na rybník úplně sama. Za přítomnosti třetí osoby by určitě agresor na dívku nezaútočil a vše by skončilo třeba jen v oblaci komunikace. Při vzájemné komunikaci si dívka měla zachovat větší odstup (udržet si veřejnou komunikační vzdálenost), aby mohla lépe zareagovat na možný útok ze strany agresora. Útočník se nacházel ve výhodnější pozici, neboť dívka měla podle mě na nohou brusle (znesnadněn možný únik). Útočník napadl dívku nečekaně při komunikaci, bez jakéhokoliv předchozího konfliktu. Dívka správně reagovala, když začala volat o pomoc. Násilník byl ovšem silnější a umlčel ji. Další chybu ze strany dívky nalezneme u druhé komunikace, kdy útočníka obvinila z trestného činu a vyvinula na něj psychický tlak. Nemohla vědět jak útočník na nátlak zareaguje. Ten nápor psychicky neunesl a ve stresové situaci začal znovu dívku škrtit a poté ji vhodil do vysekané díry v rybníku. Pokud by třeba dívka po znásilnění neobvinila agresora z trestného činu, nenásledovala by taková reakce vedoucí až k pokusu o vraždu. Útočník by např. odešel a dívku dále nenapadl.

Literatura

Soukup, J.: *Vražedná touha: Skutečné případy z kriminalistických archivů*. Praha: MITA Press. 2003.40s.